

ATATÜRK VE İNÖNÜ

Atatürk'ün emir çavuşuyken 1915'te **Çanakkale Savaşı**'nda şehit olan **Rıza Tıǧlı**'nın oğlu 1914 doğumlu **Mehmet Rıza Tıǧlı**:

"...Babam gibi ben de **Mustafa Kemal**'e hizmet ateşiyile yanıyordum. **İstanbul**'a varınca, bir hemşehrime atölyesinde bakırcılık işine girdim. Ama bir yandan da Mustafa Kemal'i görebilmenin düşlerini kuruyordum. Bir gün babamın asker arkadaşlarından birine rastladım. Durumu ona açtım. Bu kişi bana, Ata'nın yanına doğrudan gidemeyeceğimi, ama bu konuda bana yardım edebileceğini söyledi. **Denizyolları**'nda işletme müdürü olan **Muzaffer Bey** de babamın asker arkadaşımı. Beni oraya götürdü. (...) Muzaffer Bey babamın adını duyunca boynuma sarıldı, yanaklarımdan öptü ve başladı ağlamaya. Ben zaten doluydum. Muzaffer Bey, Atatürk'ün hizmetine girebilmek için yetişmem gerektiğini söyledi.

Cumhuriyet Vapuru'nda kamara memuru bir arkadaşı varmış, yetişmem için beni oraya verdi. Orada yetişince **Ertuğrul Yatı**'na geçip **Atatürk**'ün hizmetine girecektim. (...) Ertuğrul Yatı'na verilenler, görevi ne olursa olsun Atatürk'e taktim edilirlirmiş. Beni de, yeni geldiğim için, Yeni Kamara Memuru **Cemal Bey**, Başyaver **Celal Bey**'e götürdü, o da beni Atatürk'e götürdü. Atatürk, yukardan aşağı beni süzdü ve sordu:

'Nerelisin?' dedi.

'**İneboluluyum** Paşam' dedim.

'**İnebolu**'nun neresindensin?'

'**Abanalıyım** Paşam!'

'**Abana**'nın neresindensin?' diye sordukların-da içimde bir his uyandı. 'Allah Allah, **Atatürk Abana**'nın köyünü kasabasını nereden biliyor?' diye geçirdim içimden.

'**Sincirosluyum** (Sarıççek) Paşam!'

'Kimlerdensin?' diye sorduğu zaman da içimden bir şey koptu. Ağlayacak durumdaydım.

'**Tıǧlıoğulları**'ndanım Paşam!' dedim.

'Dur çocuk, dur! Sen **Tıǧlıoğlu Rıza**'nın oğlusun. Sen babana çok benziyorsun!'

Kolumdan tutarak kendisine çekti, alnımdan öptü. Ağlıyordu. Ben zaten ağlıyordum. Sonra **Atatürk** beni karşısına aldı:

'Bana bak çocuk! Bundan sonra senin adın babanın adıyla anılacak. Senin adını **Rıza** yaptık!'

Bütün yaverler dahil, çevresindekilere şunları söyledi:

'Bundan sonra dikkat edin, bunun adı benim şehitle anılacak! Bunun adını **Rıza** koyuyorum. Bundan sonra **Mehmet** diyenin gözünü patlatırım!' Adım böylece **Rıza** olarak kaldı. O anda **Ertuğrul Yatı** sefere çıkmak üzereydi. Meraşal **Fevzi Çakmak**, **İsmet İnönü**, Atatürk'ün eski yaverlerinden Milletvekili **Salih Bozoyük** ("Bozok" olmalı), **Kılıç Ali Bey**, **Recep Zühtü** ve daha birçok ünlü oradaydı ve merakla bizi seyrediyorlardı.

Sol yukardaki, fotoğrafı çeken İstanbullu bir mühendis. Onun önündeki **Mehmet Ali Moğol** (Parmaksız). Ötekiler: **Muhittin Şen**, **Sabri Aktan**, **Ziya Şen**, **Sabri Çetiner**, **Ahmet Çelikbaş**, **Nihat Makaracı**, **İhsan Özcan** ve **Sıtkı Ofluoğlu** (Mehmet Aktan).

Abana Hükümet Konağı Bahçesi.

Abana Jandarma
Karakolu önü.

'Allah Allah, bir çocuk geldi, Atatürk'le iki laf etti, sarmaş dolaş oldular. Atatürk'ü ağlattı. Kendisi de ağlıyor. Kimdir bu, neyin nesidir?' diyorlarmış. Sonra Atatürk onlara döndü:

'Bu çocuk, **Anafartalar**'da şehit düşen emir çavuşumun oğludur. Rahmetli Emir Subayı **Rıza**, 'Komutanım, memleketten çıktığımda ailem hamileydi. Haberini aldım ki, bir oğlum olmuş' demişti. İşte bu, Şehit **Rıza Çavuş**'un oğludur!' (...)

1931'den ölümüne kadar yanında, hizmetindeydim. Hastalığımda da başından ayrılmadım. **Atatürk** ölünce, şimdi rahmetli olan Kütüphaneci **Nuri** ile beraber çenesini de ben bağladım. O mendili hâlâ saklarım. Müze Müdürü **Fuat Bey** diye biri vardı, bu mendili istedi benden. 30 bin lira teklif etti. Müzeye koyacakmış. Vermedim. Çocuklarıma vasiyet ettim, eğer evimde ölürsem, benim çenemi de bu mendille bağlamaları için. Çenemden çözüldükten sonra müzeye hediye etmelerini isterim. (...) Atatürk'ün naaşı henüz **Dolmabahçe Sarayı**'nda idi. **İsmet İnönü** reiscumhur oldu. O zaman sofraya şefliği yapıyordum. **İnönü**'nün yanında sofraya idare edebilecek kimse olmadığı için ismen, '**Rıza**'yı bana yollayın, benim burada misafirleri ağırlayacak adamım yok, **Rıza** gelsin bu işi teslim alsın' demiş. Ben **Ankara**'ya, **Atatürk**'ün cenaze arabasıyla gitmek istiyordum. **Atatürk**'ün genel sekreteri **Hasan Rıza Soyak**, 'Hayır **Rıza**, Atatürk ne emir verdiyse yaptınız, şimdi reiscumhur **İnönü**'dür, seni istiyor, yollayacağım' dedi. Bir hususi vagon verdiler, ağlaya ağlaya trene bindik. Benden başka birçok arkadaş vardı. **Ankara**'ya varınca üstümüzü başımızı değiştirdik. Yoldan gelmişiz. Tıraşımızı olduk. Atatürk de, **İnönü** de tıraş konusunda titiz davrandıklarından, her sabah kalkar kalkmaz tıraşımızı olurduk. Üzerime başıma çekidüzen verdikten sonra **İnönü**'nün **Pembe Köşk** denilen evine gittim. Geldiğimi söylediler rahmetli İnönü'ye. İnönü beni çağırdı. Girdim yanına. Tabii ki ağlıyordum. Beni görünce İnönü'nün de gözleri sulandı:

'Gel **Rıza**!' dedi. Gittim, elini öptüm. Ayakta duruyordum. 'Otur!' dedi. 'Böyle daha iyi Paşam' dediysem de, yanına oturttu. Sonra şöyle konuştu:

'Başınız sağ olsun!'

'Siz sağ olun Paşam, sizin de başınız sağ olsun!'

'**Rıza**, sen muhakkak **Atatürk**'le gelmek isterdin. Bunu düşünmedim değil. Ama buralarda adamsızlıktan, seni çağırmak zorunda kaldım. **Atatürk**'e nasıl hizmet ettiğinizi biliyorum. Canı gönülden çalıştınız. Sizi her zaman takdir etmişimdir. Kadere bakın ki, **Atatürk** öldü. Ne yapalım, mukadderat bu. Hepimiz öleceğiz. **Atatürk**'e hizmet ettiğin gibi bana da hizmet etmek ister misin?'

'Paşam, siz istedikten sonra sıtkı sadakatle size de hizmet etmeyi kendime şeref sayarım' dedim ve işe başladım. 1950'ye kadar **İnönü**'ye sofrasında hizmet ettim. 1950'de **Halk Partisi** iktidardan düştükten sonra zaten emniyet memuru idim. (...) Sonra **Celal Bayar** cumhurbaşkanı oldu. Onunla da bir buçuk yıl kadar çalıştım. (...) **Celal Bayar**'ın kendisine de söyledim. Dedim, 'Beyefendi, ben her gün **Lütfi Bey**'le karşı karşıyayım. Aramıza bir soğukluk girdi. Müsaade edin de ben eski vazifeme döneyim. Ben emniyetçiyim zaten' dedim. O da zorluk çıkarmadı, 'Evet, doğru söylüyorsun, git vazifene başla. Nereye istiyorsan, seni oraya verdireyim. Eğer bir sıkıntın, bir şeyin olursa, bu kapı sana daima açıktır, bunu da bil **Rıza**!' dediler ve ben köşkten böylece ayrıldım" (Sabri Tıgılı'nın söyleşi, AG, Aralık 1990).

Bu söyleşide **Mehmet Rıza Tıgılı**, **Necdet Dengizer**'in (1902) köşke alınışını da anlatıyor:

"...**İnönü**'nün ahçıbaşı rahatsızdı. Biraz da yaşlıydı zaten. Köşkün yemeklerine her türlü ihtimamın gösterilmesi lâzımdı. Bir gün Dr. **Zeki Pamir** bana, '**Rıza**, senin bu kadar tanıdığın, **Denizyolları**'nda hemşehrilerin var. Bize iyi bir ahçı bulabilir misin?' dedi. Benim aklıma hemen **Necdet Usta** (Dengizer, 1902) geldi. **Türkiye**'nin en iyi ahçılarındandı. Yemek kitapları da vardı. Kendisini telefonla buldum, 'Seni köşke ahçıbaşı olarak almak istiyoruz, ne dersin?' dedim. **Necdet Usta** önce bir düşündü. **Ankara**'nın havasının kendisine iyi gelip gelmeyeceğini de düşünüyordu. Fakat, 'Madem ki sen istiyorsun, cumhurbaşkanına hizmet etmek benim için bir şeref olur' diyerek kabul etti. Ben de durumu Dr. **Zeki Pamir**'e söyledim. Ayrıca kendisine, **Necdet Usta**'nın kaabiliyetine göre ücret verilmesi gerektiğini de söyledim. **Necdet Usta** o zaman **Denizyolları**'nda, bizim ahçılara göre çok para alıyordu. **Zeki Pamir**, 'Sen onu düşünme, onu sıkımayız, cumartesi-pazar izinli de yaparız. Hafta sonlarında **İstanbul**'a bile gidebilir' dedi. Neticede **Necdet Usta**'yı(*) köşke aldık ve kendisiyle uzun müddet çalıştık"

*) Birçok kez başvurmamıza karşın **Necdet Dengizer** (1902), "Anılarım çok değerli, para da verseniz konuşmam" gerekçesiyle **Abana Gazetesi** için kendisiyle söyleşi yapmamıza olanak vermedi (HTY).

Ömer Köse (1913):

“...**Pehlivan** Amcam (İsmail Yenici, 1895), ki o da **Köseoğlu**'dur, sürahiye iki tane büyüğü (raki) doldurur, öyle içerdi. Hiç anlayamazsın. **Atatürk**'ün de bir numaralı adamıydı. Pehlivanları ile beraber 1933'te **Ankara**'ya gitti. **Atatürk** kendisine bir Arap atı hediye etti. **İstanbul Çengelköy**'de, **Hasıppaşa Çiftliği**'ni kira ile tutmuştu. **Karaköy**'de yazıhanesi vardı. Gemilerin kâğıtlarını yaptırıyordu. Yetiştirdiği pehlivanlardan bugün yaşayanlar var. (...) **Gazanfer Bilge**, **Yaşar Doğu**, **Tekirdağlı Hüseyin** onun pehlivanlarıdır. **Bursalı İbrahim** var, **Livanacı Kadir** var... **Bağlarbaşı**'nda güreş yeri vardı **Pehlivan**'ın. (...) Ne vakit **Atatürk Anafartalar** Kumandanı oldu, tanındı. Cesur adamdı. Askerliği biliyordu. Hatta, bizim **İğrava**'dan (Bağlık) **Mannacı Mustafa** (Yorgancı, 1894) da hizmetinde çalışmış. Düşman gözetlerken ayakları şişmiş **Atatürk**'ün. Hemen bir koyun kesiyor **Mannacı**, **Atatürk**'ün ayaklarına sarıyor, şiş iniyor. (...) Benim Manevi Babam **İhsan Balcı Florya Köşkü**'nün müdürüydü. O bakımdan benim biraz ilgim var saraylarla. **Atatürk** iki saat uyudu mu, yetermiş. Biz çiftlikte oturuyorduk. Sonradan **Milli Saraylar**'a devredilen çiftlikte. Bize bir gün dediler ki: 'Kıyıda iki gözülü bir baraka var, siz oraya gideceksiniz!' **Atatürk** bu parkta gezerdi. Kendi kendine gezerdi. Bizi buradan çıkaracaklardı. O gün **Atatürk**'le gözgöze geldik. 'Ne var Oğlum?' dedi. 'Bizi buraya veriyorlar Paşam' dedim. 'Ben hallederim' dedi. On dakika kendime geledim, biliyor musun? Gözlerim sanki kör oldu. O kadar cazibe vardı gözlerinde. Fakat, rahmetli çok zayıflamıştı. Yanakları tamamen çökmüştü. Bu hadise 1937'de oluyor. Tabutunun altına da girdim, **İzmit**'ten **Ankara**'ya giderken (ben bahriye askeriydim). Seçme bahriye askerleri, bir de kendi muhafız askerleri vardı. **Ahçı Necdet** Bey (Dengizer, 1902) vardı, onu **Divriği**'ye ben götürdüm. Manevi Babam **İhsan Balcı** oradan sofrta takımı istemişti. **İnönü** reisicumhur. **Beylerbeyi** sofrta takımını götürdüm. **İnönü** diyor ki: '**Necdet**, öyle bir sofrta yapacaksın ki, top, tüfek, tank konuşacak.' (...) **Atatürk**'ün emri bu. Saraylar **Sivas**'a taşınacak. **Atatürk** diyor ki ölmeden: '**Avrupa**'da kara bulutlar dolaşiyor. İkinci bir dünya harbi olacak" (AG, Kasım 1991).

Müezzin **Mustafa Yorgancı** (Mannacı Mustafa, 1894), 13 yaşında gittiği **İstanbul**'da 1930'a dek (26 yıl) kalır. Yorgancılık ve mobilya döşemeciliği yapar. Evlere de giderek hallaçlık eder (pamuk dider = yay ve tokmakla pamuğu gevşetir).

Bir gün **Beyoğlu**'nda iş için dolaşırken bir evden çağrılır. Eve çıkar ve verilen işi yapmaya başlar. **Rum** kökenli olan evin hanımı kendisine çay sunar. Konuşma sırasında **Atatürk**'ten de söz edilir. **Mustafa Yorgancı**'nın **Atatürk**'ü çok sevdiğini anlayan **Rum** Hanım, çeyiz sandığından **Atatürk** işlemeli bir halı çıkarır. **Mustafa Yorgancı** bu görünüm karşısında duygulanınca, gözlerinden sevinç gözyaşları akmaya başlar. Kadın da duygulanır ve halıyı **Mustafa Yorgancı**'ya armağan eder.

Mustafa Yorgancı Abana'ya gelir, müezzinlik ve yorgancılık yapar. Emekli olur. Yaşamının sonlarına doğru bu halıyı koruyamayacağını anlar. Hastadır. Halıyı **Ankara**'ya (cumhurbaşkanına) ulaştırmak ister. **Abana** ile **Ankara** arasında mekik dokuyan, o zamanın **Elektromekanik** Yönetim Kurulu Üyesi **Hayati Demirbaş**'a (1931) vererek (1980), "Ulaştıramazsan da sen sakla!" der. 1982'de ölür.

Hayati Demirbaş (1931):

"**Atatürk**'ün **Çiftlik**'teki evinin (Ankara) açılış töreninde **Ankara Ticaret Odası** görevlisiydim. Bu emaneti **Evren Paşa**'ya o zaman ulaştırmayı planlamıştım. Ama yoğun yağış nedeniyle olanak bulamadım.

Abana Elekt-ronik'in açılışında Sayın Cumhurbaşkanımıza **Mustafa Yorgancı**'nın (1894) bu emanetini ulaştırabildiğim için mutluyum" (özel söyleşi).

Nermin Yorgancı (1926), babası **Mehmet Öztürk** (1891) için, "**Atatürk**'ün **İnebolu**'ya gelişini falan çok güzel anlatırdı. Demek ki, karşılamaya **Abana**'dan giden kurulda o da varmış" diyor (AG, Aralık 1995). **Atatürk**'ün **İnebolu**'ya gelişini konusunda bunun dışında "birinci ağız"dan bilgimiz yok.

BUGÜN MARMARIS'TE
Mustafa Yorgancı'nın Atatürk işlemeli halısı bugün Marmaris'te Kenan Evren'in köşkünü süslüyor (Hayati Demirbaş).

İnebolu'daki Kahramanlık Anıtı.

Atatürk İnebolu'ya 25 Ağustos 1925'te geliyor. 26 Ağustos'ta "**Abana** kurulunu kabul" ediyor, 27 Ağustos'ta "**Şapka Nutku**"nu söylüyor ve 28 Ağustos'ta, geldiği **Kastamonu** yoluyla **Ankara**'ya dönmek üzere **İnebolu**'dan ayrılıyor.

Mustafa Selim İnce:

"Kabul sırası şimdi her ikisi de ilçe olan **Abana** ve **Çatalzeytin** bucak heyetlerine gelmişti. **Abana** heyetinin başında bucak müdürleri (Ali Serviceli) vardı. Sevgili **Gazimize** bucak halkının hürmet ve tazimlerini bildirdiler ve mümkünse **Abana**'ya teşriflerini istirham ettiler. Bucak köylerinin durumu, ziraî durumları ve geçimleri hakkında sorduğu suallere; bucak köylerinde hububat ziraatine yararlı toprağın kâfi olmadığı, sulak ve verimli tarlalara mısır ekildiği, birçok köylünün yiyeceğini dışardan satın aldığı, bucak halkı köylerinin ve özellikle birçok sahil köyleri erkeklerinin geçimlerini temin etmek için

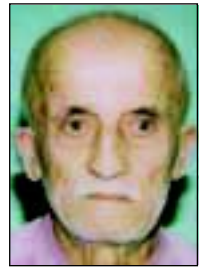
İstanbul'a gittikleri, orada mavnacılık yaptıkları ve bir kısım köylerde yeniden fındık, zeytin fidanı dikilmesine başlandığı, bağcılığa heves edildiği ve ileriki senelerde bu gayretlerinin faydasını göreceklerini kuvvetle ümit ettikleri, köy yollarının yapılmasına yardım edilmesine, köylerde mektep açılmasına ihtiyaçları bulunduğu hususlarını arzettiler. Cumhurbaşkanımız **Gazi**, bu izahatı dikkatle dinlemiş, özellikle mavnacıların, **İstanbul**'un mütareke ve işgal yıllarında **Anadolu**'ya cephane kaçırmaları hususunda gösterdikleri gayret ve cesaretlerini, çalışkanlıklarını övmüş, onların kahramanlıklarını yakından bildiğini söylemiş, "Temsil ettiğiniz ahaliye ve hemşehrileriniz mavnacılara selam ve muhabbetlerimi tebliğ ediniz" diye buyurmuşlar, bucak halkına teşebbüs kaabiliyeti ve çalışkanlığından memnun bulduklarını ifade etmişlerdir. Bunu müteakip **Çatalzeytin** heyetini kabul buyuran **Gazimiz**, **Abana** heyeti ile konuştuğu konular üzerinde görüşmeler yapmış, **Çatalzeytinlilerin** saygı ve bağlılıklarını arzeden heyet de, **Abanalılar** gibi bucaklarına kurtarıcımızı davet etmişlerdir. Sevgili **Gazimiz** seyahat müddetinin dar olduğunu, heyetlerin bu davetlerine teşekkürlerini beyan ile, "Mümkün olsa oralara da gelir, halk ile temas eder, **Karadeniz** kıyılarının o güzel parçalarını da görmüş olurum" demişlerdir" (Atatürk'ün Şapka Devrimi'nde Kastamonu ve İnebolu Gezileri, İkinci Baskı, Ankara, 1975, Sayfa 43-44).

Rıza Onan (Çampınar, 1910):

"**Tınaztepe** Savaş Gemisi'nde 1933 ile 1936 arasında üç yıl bahriye askerliği yaptım. Bir manevrada 33 gün **Atatürk**'le beraberdik. Ben işaretçiydim. **Tınaztepe**'den **Zafer**'e almışlardı beni. Onun işaretçisi izindeydi. Öteki gemilere yol vermeyi, yol kesmeyi ben bildirirdim. Bu bakımdan, gemide **Atatürk**'ü en çok gören askerlerden biriydim. **Atatürk**'le **Alanya**'ya gittik. O, **Ege** Vapuruna **Dolmabahçe**'den bindi. Biz iki gemiyle **Çanakkale**'den çıkana dek **Ege**'ye eşlik ettik. **Çanakkale**'den çıktığımızda akşama yarım saat kadar vardı. Tarih 1934'ün bir şubat günü(*). Yol keserek bordo bordoya yanaştık. Filo Komutanı **Sait Bey**; Donanma Komutanı da **Tirebolulu Şükrü Okan**'dı. **Atatürk** atladı bizim gemiye. Ben 10, 20, 30, 35 ve 39 olarak mil işaretlerini verdim. **Ege** 12 mil yaparken, **Tınaztepe** ve **Zafer** 40 mil yapıyordu. 43

mile de çıkabiliyorduk. 240 millik **Alanya**'ya ertesi sabah şafak atarken vardık ve demirledik. Karşılama kimse gelmeyince **Atatürk** çok kızdı. Öğleden sonra **Alanya**'dan ayrıldık" (özel söyleşi).

*) **Alanya Atatürk Evi**'ndeki yazılı notlara göre **Atatürk** **Alanya**'ya 1935'in (1935) 18 Şubat günü saat 8.30'da geldi. **Atatürk**'ün geleceğinden kimsenin haberi yoktu. Liman Reisi şaşırıp kalmıştı. Bugün **Atatürk Evi** olarak sergilenen kalacağı eve araba yolu açılmamıştı. Atla gidilecekti. **Atatürk** kaymakama çok kızıyor ve **Alanya**'da yalnızca dört saat kaldıktan sonra saat 13.30'da **Antalya**'ya gitmek üzere ayrılıyor. Sonra **Ege** vapuruyla **Taşucu**'na (Mersin); ardından **Marmaris**'e (Muğla) gidiyor. 25 Şubat'ta **Ege** ile **İstanbul**'a dönüyor. Bu geziye Kardeşi **Makbule Atadan**, Bayan **Nebile**, Prof. **Afet İnan**, **Fahrettin Altay**, **Nuri Conker**, **Cevat Abbas Gürer**, Muh. Kom. **İsmail Hakkı Tekçe**, Yaver **Celal Tolgay**, **Naşit Mengü** ve **Şükrü Özer** de katılıyorlar. **Alanya**'da **Atatürk**'ün konuk edildiği evi (Şekerhane Mah. Azaklar Sok. 105) 19. yy sonlarında Kereste Tüccarı **M. Tefvik Azakoğlu** yapıyor. Yeğen **Rifat Azakoğlu** 1981'de bu evi Hazine'ye bağışlıyor (HTY).

Atatürk İnebolu'da
(25 Ağustos 2001'de İnebolu'da açılan bir sergiden)

İnebolu
Türkocağı
Yapısı

Muharrem Yorgancı (1926):

"1942-43 dersiyiydi. Cumhurbaşkanı **İsmet İnönü** okulumuza gelmişti (Sultanahmet Ticaret Lisesi, İstanbul). O zaman motosikletli polisler falan, çok gürültülü olurdu büyük adamların yolculukları. Bizim sınıf alt kattaydı. Bütün sınıf pencerelere koşuştuk. Dersimiz 'ticaret mevzuu' ydu. Öğretmenimiz de **İsmet Alkan**. 'Çocuklar, uslu durursanız cumhurbaşkanını buraya çağıracağım' dedi. Gerçekten de hocamız dışarı çıkıp geldikten sonra **İsmet Paşa** sınıfa girdi (26 Mart 1952). Eli arkasındaydı. Bir rastlantıyla 'Derse kalkar mısın?' diyerek beni kaldırdı. Coşkuyla dersi anlatmaya başladım. **İnönü** yanıma yaklaşmış, elini kulaklarına dayayarak beni dinliyordu. Belli ki, kulakları iyi duymuyordu. O dersten ben çok iyi not aldım (...). **Hacıveli**'de motorumuz yeni yapılmıştı. Adı da '**Üç Kardeşler**.' İyi yol yapıyordu. 7 mil yapabiliyordu. Yıl 1952. İktidarda **DP**. Abana'ya **İnönü** gelecek. Vapura karşılamaya gittik. Rahmetli Kayınpeder **Mehmet Öztürk** (1891) belediye başkanıydı ama biz ikinci plandaydık. **İsmet Paşa**'yı bizim motora bindirip bindiremeyeceğimiz belli olmazdı. Benim elimde Kodak fotoğraf makinem vardı. **Paşa**'yı bizim motorla kıyıya çıkardık. Kalasın üzerinden kıyıya inince, 'Reis Bey, sizin bir iskele işiniz vardı, ne durumda?' diye sordu. Kayınpeder de, bir **Hollanda** firmasına verildiğini sandığını söyledi. Ama **DP** başta olduğu için geri kalmıştı. **Belediye Bahçesi**'nde otururken **İnönü** 'İçinizde İstanbul'a giden var mı? Elektriğiniz ne durumda?' gibi sorular sordu. **İnönü**'yü vapura bindirdik. Vapur demir aldı ama düdük ötmüyordu. Bizim motorun düdük öttürme düzeni vardı. Biz üç kez düdük öttürünce, vapur da karşılık vermek zorunda kaldı. **İnönü** merdiven başında el sallıyordu" (AG, Mart 1991).

İbrahim Şengör (1959):

"Artık geleneksel oldu, deniz şenlikleriyle **Abana**'ya her yıl birkaç yeni güzellik ekleniyor. Bu yıl da iki ayrı güzelliğin açılışı yapıldı. Birincisi, **Atatürkçü Abana**'ya yakışan görkemlilikteki **Atatürk Anıtı**. Bu anıt, **Cumhuriyet Alanı** ile bütünlük

27 MAYIS KONUŞMALARI. 27 Mayıs 1960 Devrimi sonrasında **Abana**'nın yeniden ilçe olma olasılığı arttı. Bunun da etkisiyle **Abana Merkez**'inde ve köylerde konuşmalar yapıldı. Fotoğrafta, **Abana Merkez**'inde yapılan bir açık hava toplantısında **Türk Devrim Ocakları Abana Ocağı** Başkanı **Hayati Tahsin Yılmaz** konuşuyor. Dinleyenlerden kürsünün yanındakiler: **Ahmet Acar, Ahmet Yılmaz, Ömer Demir, Turgut Keleşli, Hamdi Demir, ?, Seyfettin Uyanık, Mehmet Geriş, Nurettin Yeğin**, önde Nurettin Yeğin'in kızı, **Nadi Meriç, Fahri Köse, Civan Ferit, Fahri Yazgan, Mehmet Ali Moğol, ?, Faik Acar ve Zuhuri Gür.**

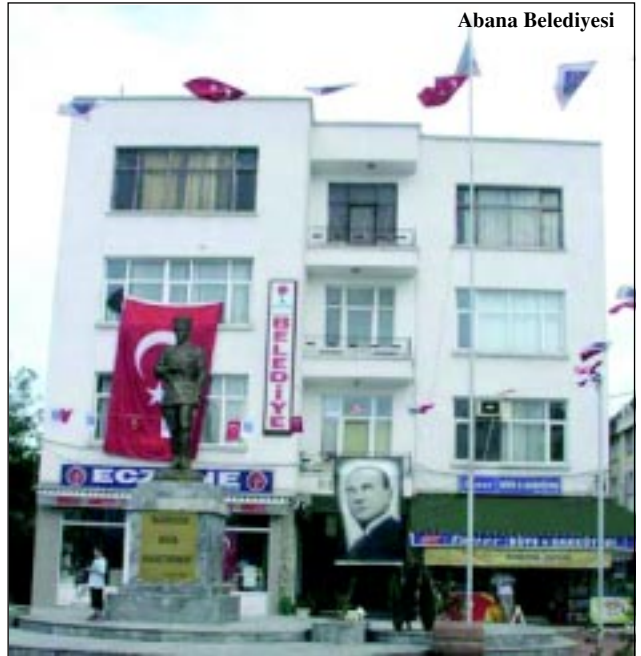
sağladı. İkincisi, limanda açılan park. Bu güzellikte bir park, sanırım birçok ilde bile yok. En önemlisi ve anlamlısı da, bu parka '**75. Yıl Parkı**' adının verilmiş oluşu" (AG, Ağustos-Eylül 1998).

Halkın Sesi Gazetesi (İnebolu) Abanalıları anlatıyor:

"...Birçoklarının muhtelif tonajda motorları, mavnaları, hatta bazılarının şilepleri dahi vardır. Cesur oldukları kadar temiz yürekli ve dürüst denizcilerimizdirler. Biz bu hemşehrilerimizle her zaman iftihar etmekteyiz. **İstanbul**'un meş'um **mütareke** yıllarında ve işgal senelerinde, o zaman nahiye olan **Abanalılar**, **İnebolulular** gibi **İstanbul**'dan mağna, motor ve kayıklarla, düşmanlarımızdan türlü tazyik ve tehdit görmelerine rağmen, **İnebolu** ve diğer yollarla **Anadolu**'ya milli kuvvetlerimize cephane ve askeri malzeme yüklemişler ve taşımışlardır. Bunlar korku nedir bilmez, atılgan denizcilerimiz ve leventlerimizdir..." (Halkın Sesi'nden alan Ses Gazetesi-Aydın, 19 Mart 1957)

Kastamonu Gazetesi:

"Şenliklerin ilk akşamında sahne alan sanat müziğinin ünlü ismi **Yılmaz Morgül**, **Abana** Meydanı'nı dolduran binlerce kişiyi coşturdu. (...) **Morgül**, konseri izleyen yaklaşık 10 bin kişiye, ilçeye daha önce gelmediği için kendisine kızdığını söylerken, '**Türkiye**'de bir **Çeşme**'ye, bir de buraya (Abana) hayran kaldım. Her şey mükemmel, yine geleceğim' dedi" (3 Ağustos 1998).

Soldan sağa: 1 (bilinemedi), 2- Dr. Şükrü Esen, 3- Hilmi Ünal, 4- Karabakaloğlu (Devrekâni), 5- İsmet İnönü, 6-Mehmet Öztürk, 7- Talat Mümtaz Yaman. Soldan sağa: İsmail Ağaoglu (Tosya) ve Mustafa Şenol. Çömelenler: Vecdi İlhan, Ziya Şen ve Av. Ercan Ünal (Mehmet Öztürk).

alamayan **DP**, başa geçer geçmez Abana'yı cezalandırma yoluna gitmiş ve ilçe merkezini iki km içerde olan **Bozkurt**'a (Pazaryeri-Perşembe) almış; Abana'yı köy yapmıştır. **DP** bu yaptırımla yalnızca Abana'ya değil, kendisine oy vermeyecek başka yerlere de gözdağı vermek istemiştir. O zaman benzer gerekçeyle **Kırşehir** lili de ilçe durumuna getirilmiştir. Ama Abana'yı cezalandırmak isteyenler, farkına varmadan Abana'nın ve Abanalıların gelişmesine büyük katkıda bulunmuşlardır" (AG, Kasım 1994). "1954 yılında Abana köy olunca, **Türkiye milli Gençlik Teşkilâtı** olarak, ben o zaman o teşkilâtın yöneticilerinden biriydim, Abana'da **Gençliğin Avrupa Kampanyası-Genç Gazeteciler Stajı** semineri tertip ettik. Bu seminere **Türkiye**'nin her tarafından genç gazeteciler geldi. Burada 15 gün kaldılar. **İstanbul Hukuk Fakültesi**'nden **Tarık Zafer Tunaya** falan geldi. Şair **Behcet Kemal Çağlar** da 1960'ta Abana'ya geldi. Abana'nın geçmişini, köy yapılmasını falan bildiği için, vapurdan inip köye doğru yürürken, bu arkadaki manzarayı gördü, doğayı gördü. Ormana doğru bakarak, o anda Abana ile ilgili ilginç bir şiir döküldü ağzından. Şöyle dedi: 'Hiç yüz vermez geriye, kötüye ve yabana, / Başı dik, alını açık **Atatürkçü Abana**. / Mavi suyla yeşil dağ arasında mutlu hür, / Abana, candan bağlı **Büyük Atatürk** sana!' O tarihten beri **Behcet Kemal çağlar**'ın bu şiiri Abana'nın simgesi olmuştur" (TRT GAP Tv, 13 Eylül 2000).

Hayati Tahsin Yılmaz (1933):

"Abanamız, **Atatürk Türkiye**sinin tutucu güçlere en son teslim olan kalelerinden biridir (...). Bu sözler (müftünün 'devlet yasası'nı '**Tanrı** yasası'ndan sonra tutması) Abana'da açıktan söylenebiliyor, kâğıda da geçirilebiliyor da, gençliğin kılı bile kıpırdamıyor. Nerede Abana'nın şimdilerde adı var-sanı yok **devrimci** kuruluşları? **Cumhuriyet savcısı** bu sözlerden bir anlam çıkaramıyor mu? Eğer bu sözler Abana'da on yıl önce söylenmiş olsaydı, bunu söyleyen kişi postunu bile zor kurtarırdı. Ne demektir '**ilâhi yasa**'yı '**devlet yasası**'ndan önde tutmak? Abana'da açıktan **şariat** istenir de, neden gençliğin ve öteki kuruluşların kılı kıpırdamaz?" (AG, 15 Şubat 1971)

2003

Sabri Tıgılı (1926):

"**Abana** 1945'te ilçe oldu. Kendilerini ilçe yapan o günün tek partisi **CHP**'ydi. **Abanalılar**, ilçelik için destek veren o günün politikacılarının adlarını sokak-lara verdi. **Hilmi Uran** ve **Tahsin Coşkan** gibi. Abanalıların **CHP**'li olmasının ikinci nedeni de,

Atatürk devrimlerine candan inanmış olmalarıdır. Abana'daki **halkevi** çalışmaları, Abana'nın **İstanbul**'la ilişkilerinin sürekliliği gibi nedenlerle **Abana**'da devrim sevgisi hep canlı kalmıştır. Ulusal bayramlar büyük törenlerle kutlanmıştır. 1946 ve 1950 seçimlerinde Abana'dan beklediği oyu

Abana İnönü Lisesi'nde Atatürk çizimi.

25 Şubat 1945'te **Nurettin Peker**'in yaptığı **İnönü** resmi. **Rus** gemisi **Simyon Raşal**'in kurtarıma çalışmaları sırasında **Püsürge**'deki bir çadırda "**Kızıldoru şerefine**" verilen şölenle bu resim, çadır salonuna **Stalin**'in resmi ile yanyana asıldı. **Stalin**'in resmini de **Nurettin Peker** yaptı. **Stalin**'e iyice benzemiş olmalı ki, "Sen **Stalin Yoldaş**'ı gördün mü?" demişler. İnönü'nün resmi altında "Bize çok yardım eden **Türk** ulusunu ve müstakil (bağımsız) **Türk Cumhuriyeti**'nin Reis ve **Millî Şef**'ini sevgi ile selamlar saygılar sunarız" İmzalar: **Rus Müfrezesinden Yzb Karavsav** ve **Nurettin Peker** (Orhan Peker).

Alaattin Okyay'dan (1924) Cumhuriyet'in 10. yıl kutlamaları:

"Yıl 1933. O zaman **İstiklal Marşı'nı** bilen yok. Bir **'Bayrak Marşı'** var, onu söylüyoruz. Sözleri şöyle: 'Yükseklerde dalgalanan al bayrak, / Yüksel yüksel al dalgalar saçarak. / Senin gölgen bize sıcak bir kucak, / Varlığında tütecektir her ocak.' Üç kere 'hazırol!' komutu verilir ve bu marş söylenirdi. (...)

Onuncu Yıl'ın büyük törenlerle kutlanacağı yazısı gelmiş. **Hacıyüzbaşı**'nın yerinde **Cumhuriyet Halk Fırkası** (CHP) var. Harıl harıl bayraklar dikiliyor, pankartlar yazılıyor. **'Cumhuriyet Bayramınızı Bütün Ulusça Kutlar...'** vb. Davullar zurnalarla kutlama yapılıyor. Her eve bir bayrak, her eve bir fener asılıyor. Mum ya da gemici feneri. **Fatma Hoca**'yı (Gemici, 1899) bir haftalığına, **İstiklal Marşı** ve **Onuncu Yıl Marşı**'nı öğrenmesi için kursa yolladılar. **Fatma Hoca** önce bize öğretti bu marşları, sonra da gençlere öğretti. O zaman **halkevi** vardı, gençlere ve halka orada öğretti(*). O zaman valiler parti başkanıydı. Nahiyemüdürü de törenlere altı oklu bayrakla çıkardı. Muhtar **Molla'nın Oğlu**'ydu (Mustafa Şenol, 1904). Büyük taklar kuruldu. Bu takların iki yanına birer lüks lâmbası asıldı. Nahiyemüdürü **Mahmut Bey** (Berke) **Atatürk**'e benzerdi. **Tıgıloğlu**'nun (Hüseyin Tıgılı, 1893) evinde otururdu. Tören çok kalabalıktı. Köylü hep inmişti. Atla gelen de çoktu. Halk **Abana**'ya sığmıyordu. **Onuncu Yıl Marşı**'nı **Zuhuri Gür** (1910) söyledi. Boru gibi sesi vardı. **Halk Fırkası**'nın önüne **Hasan Reis**'in borulu gramafonu konmuştu. **Atatürk'ün plağını** (Onuncu Yıl Nutku) koydular. **'Türk Milleti, Kurtuluş Savaşı'**na başladığımız yılların on beşinci yılındayız!' diyordu **Atatürk**. Büyük bir tören oldu. Geceki fener alayının bir ucu burada (Belediye Bahçesi), bir ucu da **Yukarı Abana**'daki **Sakar Ağa**'nın (Hasan Özden, 1881) evinin yanındaydı. **Kirse Kayası**'na kadar gittik. O zaman karayolu yok. Küçük bir patika yol var. **Kirse Kayası**'nda ateş yaktık. Oyunlar falan oynandı. Davul zurna kıyamet kopuyor. Hancı da sarhoş, yolcu da. Üç gün üç gece bayram oldu. **Donanma** da geçti **Abana** önlerinden. **Yavuz** projektör tuttu. **Cumhuriyetin onuncu yılı** böyle kutlandı" (AG, Haziran 1993).

Varol Yazgan (1937):

"**İnönü** Kasım 1948'de **Abana** Belediye Başkanı **Fahri Yazgan** (1914) ve **Tosya** Belediye Başkanı **İsmail Ağaoğlu**'nu **Çankaya Köşkü**'ne davet ederek, köşkün kitaplığında özel bir görüşme yapar. Bu görüşmenin, ertesi gün **Türkiye Radyoları**'nda 'haber' olarak verildiğini güzel bir anı olarak anımsıyorum. **İnönü** bu görüşmede **Kastamonu**'ya davet edilir. Davet, **Abana**'ya ve **Tosya**'ya da gelme koşuluyla yapılır ve kabul edilir. Ama tarih saptanmaz. Bunun kanıtı şudur: 1949 gezisinin kararı verince, **Abana** da gezi programına alınır ve durum köşkten **Abana**'ya bildirilir. O bilgi üzerine **Abana**'da, paşanın **İnebolu**'dan **Abana**'ya gelişi sırasında üşümemesi için, **İnebolu**'ya gidecek motorun içine sığacak biçimde kapısı ve penceresi olan 'küçük bir odacık' yapılmıştı. Ne yazık ki, deniz 'azgın' olduğu için **İnebolu**'ya gidilip paşa alınamadı. Duyduğumuza göre **İnönü**, **İnebolu** limanını gezerken **Abana** yönüne bakarak, gelemediği için üzülüğünü söylemiş" (AG, Nisan-Mayıs 2000).

*) **Nermin Yorgancı** (1926) da "**Onuncu Yıl Marşı**"nı öğrenmelerini şöyle anlatıyor: "**Onuncu Yıl Marşı**"nı öğrenmesi için **Sinciros** (Sarıçiçek) öğretmenini, adı şimdi aklıma gelmedi, kursa yolluyorlar. Öğretmen kurstan sonra bizlere öğretiyor. Ama iyi öğrenemiyoruz. O zaman babam (Mehmet Öztürk, 1891) **Onuncu Yıl Marşı** plağını getiriyor. Taş plak. Bizim **'Sahibinin Sesi'** gramafonumuz var. Kadınların çarşıya girmesine de izin veriyorlar, erkekler kahvede, kadınlar da kahvenin bahçesinde dinliyor. Günlerce, haftalarca çalındı bu plak. Haftada bir gün de babam gramofonu eve getirirdi, evde dinlerdik. Kadınlar dolardı. Bu marş dinlerken bugün bile gözlerim dolar" (özel söyleşi).

BİR ABANA İSTİYORUM

Bir **Abana** istiyorum, betonlaşma olmayan.
Bir **Abana** istiyorum, otsuz kumsalı olan.
Bir **Abana** istiyorum, adam kayırlı olmayan.
Bir **Abana** istiyorum, kalpler hiç kırılmayan.
Bir **Abana** istiyorum, ters işler yapılmayan.
Bir **Abana** istiyorum, kışın da uyumayan.
Bir **Abana** istiyorum, kişiler farklı olan.
Bir **Abana** istiyorum, sarıklılar girmeyen.
Bir **Abana** istiyorum, çıplaklar da gezmeyen.
Bir **Abana** istiyorum, kişiye değer veren.
Bir **Abana** istiyorum, doğruya pirim veren.
Bir **Türkiye** istiyorum, **Abana** gibi olan.

Fatih YORGANCI (AG, Aralık 1996-Ocak 1997)

GENERAL CEMAL MADANOĞLU ABANA'DA TEZAHÜRATLA KARŞILANDI

Milli Birlik Komitesi üyelerinden **Cemal Madanoğlu**, dün bir binbaşının kullandığı "pırpır" tabir edilen askeri bir uçakla **Abana**'ya geldi. Daha önceden geleceğini haber alan **Abanahılar** sahile iniş yapan uçaktan çıkan generali sevgi tezahüratı ile karşılamışlardır.

General Madanoğlu daha sonra hazır bulunanlarla **27 Mayıs İnkılabı** etrafında sohbetinde bulunmuş, inkılabın nasıl yapıldığını anlatmış, dinleyenler sevinç gözyaşlarını tutamamışlardır.

Bilahere **Bozkurt**'a giden general, orada da halkla hasbihalde bulunmuştur. Akşam üzeri **Abana**'ya dönmüş ve uçakla **Ankara**'ya müceveccihen hareket etmiştir.

Yenises Gazetesi-Kastamonu (26 Temmuz 1960)

İsmail Ağaoğlu (Tosya), İsmet İnönü ve Fahri Yazgan (Varol Yazgan).

Kadriye Aslan (1940):

“Yıl 1952. **İnönü** gelecekti Abana'ya. İlkokuldan karşılayıcı olarak beni ve **Ahmet Efendi'nin Ziya'nın** (Şen, 1916) kızı **Nadide**'yi (Şen, 1941) seçtiler. Hiç unutmuyorum, elini öptük, ‘Hoş geldiniz’ dedik. ‘Sayın Paşam, biz ilkokulu bitireceğiz, bizim burada ortaokulumuz yok, ne olur bize, ortaokulun bitirilmesi için yardımcı olun’ dedik (12 Mayıs 1952). ...**Ecevit**'in gelişinde belediyede çalışıyordum. **Belediye Bahçesi**'nde toplanılacağını söylediler. Yıl 1967. Ben, Belediye Başkanı **Mahmut Abi**'ye (Şekerci, 1937) kapı kapı dolaşıp hanımları toplamayı önerdim. ‘Tamam’ dedi. **Zeytinlik**'ten başladım. **Osmanlı** bayanlardan **Naciye Abla** (Ergin, 1918), **Naime Abla** (Şenol, 1911), **Huriköyü**'nün **Emine Ablası** (Öztürk, 1895) gibi yaşlılar başta olmak üzere birçok bayan geldi. **Ecevit** bir konuşma yaptı. Lokum almıştık, belediye adına dağıttık. **Rahşan Ecevit**'in başı iyice kapalıydı. Burada başı açık ve kapalı bayanlarla erkeklerin yan yana, iç içe oturduğunu görünce, **Abana**'nın modern bir toplum olduğunu düşünmüş olacak ki, tümüyle başını açtı. Sonra toplu olarak öğle yemeğine gidildi. Biz kadınlar **Naciye Abla, Naime Abla, Emine Abla**'yı da alarak **Hadi Saka**'nın (1936) lokantasına gittik. Yemekten sonra ben, altı tane ‘**Abana'ya hoş geldiniz**’ bardağı alıp konuklara armağan ettim. Sonra **Bozkurt**'a gidilecekti. ‘**Abana**'dan kimse gelmesin!’ denildi. Biz gitmek istedik ama **Ecevit** istememiş. Gittiler. Hamzaköyü yolundan İlişi'ye (Yakaören) geçeceklerdi. O yol üzerinde arabalarla onları bekledik. **Ecevitler** bizi orada da görünce arabadan indiler, çok mutlu oldular...” (özel söyleşi)

Nurettin Yeğın (1930):

“Ben 19 yaşındaydım (1949). Jandarma Komutanı **Celal Bey** vardı, beni ve üç arkadaşımı çağırır, ‘**İsmet İnönü** gelecek’ dedi ve biz dört kişiyi emniyet görevlisi gibi görevlendirdi. Jandar-

malar da görevli. Aylardan nisandı. **İsmet İnönü** üşümesin diye marangozlara oda gibi bir şey yaptırarak motora koyduk(*). Ertesi günü **İnönü**'yü karşılamaya **İnebolu**'ya gittik(**). Ama deniz fırtınalıydı. **İnebolu Halkevi**'nde toplandı. Ben **İsmet İnönü**'yü ilk kez orada gördüm. Deniz kötü olduğundan **Abana**'ya getiremedik (...). **Ecevit**'i de karşıladık biz. Bir **Karadeniz** yolcuğu dönüşü karayoluyla **Abana**'ya geldi. **Rahşan Hanım** da vardı. Yıl 1967. O zaman **CHP** genel sekreteriydi. Ben **Abana CHP** başkanıydım. Burada, onarımda olan hükümeti gezdi. Yeniden ilçe olacaktık. Belediyede oturup konuştuk. **Bozkurt**'a gitmek istediğini, bir sorun çıkıp çıkmayacağını sordu. Ben biraz duraksadım ve ‘Bir şey olmaz’ dedim. ‘Gitmeyelim deseydin bile ben kararlıydım, gidecektim’ dedi. Beş on arkadaşla gittik. Orada bir kahveye oturduk. Pek kimse yoktu. Sonradan duyanlar geldi. Belediye Başkanı **Kâzım Özcan** (1913) da geldi. Belediyeye gittiler. Ben gitmedim. Sonra beraberce **İnebolu**'ya dek gittik. Ben **Ecevit**'in arabasındaydım. Bana **İnebolu**'nun durumunu sordu. **İnebolu**'da değerli arkadaşlarımız var ama seçimlerde yeteri kadar çalışmıyorlar’ dedim.

Necdet Calp, İsmet İnönü ve Nurettin Yeğın (Nurettin Yeğın).

Yarbaşı'nda karşılandık, halkevinde oturduk. **İnebolulu** Arkadaşlar, **CHP** için yeteri kadar çalışmıyorsunuz, **Abanalılar** sizden şikâyetçi!’ dedi. Ben çok mahcup oldum...” (özel söyleşi)

*) **Cengiz Tığlı** (1938), bu kulübe üzerine bir anı anlattı: “**İnönü**'nün kulubesi caminin yanında duruyordu. O zaman Kara Ahmet (Akıntürk, 1908) bekçiydi. Gençler, **Kara Ahmet**'in gece nöbeti sırasında bu kulübede uyuduğunu görmüş. **Kara Ahmet** uyurken 5-6 genç, kulübeyi kaldırıp deniz kıyısına götürüyorlar, kapı yanını da denize çeviriyorlar. Kapısı yoktu kulübenin. Sonra kumlara yatıp gürültü yapıyorlar. **Kara Ahmet** uyanıp dışarı (denize) fırlıyor ve her yeri ıslanıyor!” (özel söyleşi)

) Konuya ilişkin söyleştığımız öteki kişiler, denizin azgın olması nedeniyle **İnebolu'ya gidilemediğini söylüyor. **Varol Yazgan**, İnebolu'ya gidilemediği için babasının (Fahri Yazgan) çok üzülüğünü belirtiyor.

Nihat Ünal (1933):

“**İnönü**’yü **İnebolu**’dan **Abana**’ya getirmek üzere **Çarkacı**’nın (Necati Köroğlu, 1916) motorunu donattılar. Ama deniz azgın olduğu için o zaman (1949) **İnönü Abana**’ya gelemedi. **Ankara**’ya gidişlerimde de **İnönü**’yü görmedim. Bir **Karadeniz** gezisinde vapur **Abana**’ya çapa attı. **İnönü Abana**’ya çıktı. Kaptan, **İnönü**’nün cumhurbaşkanlığı forsunu açtı. **İnönü** belediye bahçesinde havuzun çevresine oturunca, suyun akmadığını gördü ve ‘Bu su niye akıyor?’ diye sordu. ‘Boru patladı’ dediler. Vapur iki saat gecikerek kalktı” (özel söyleşi).

Yaşar Akın (1935):

“**İnönü** Abana’ya vapurla geldi. **Belediye Bahçesi**’ne dek kırmızı halılar serildi. Belediye Bahçesi’nde yaptığı konuşmada ‘Bu memleketin idarecileri nerede?’ dedi. Kaymakam gelmemişi karşılamaya” (özel söyleşi).

Esat Kaplan Ginolu:

“...**Karadeniz**’in kıyısında uyurken, prensin öpücüğüyle uyanıvermiş bir pamuk prenses (**Abana**). Yedi cüceleri sayıca çoğaltın, “yedi”si simge olsun. İşte bunlar da **Abanalılar**.

Prens ise **Karadeniz**’in hırçın dalgaları. Gün oluyor canlanıyor, gün oluyor sönüyor. Sönmeyecek bir şey varsa, o da **Abana** ve **Abanalılar**. Çalışkan, üretken, çağdaş ve **Atatürkçü Abana**, **Abanalılar**... (AG, Mayıs 1990)

Cahit İlgaz:

“**Anayasa Mahkemesi** Eski Başkanı ve **Atatürkçü Düşünce Derneği** Genel Başkanı **Yekta Güngör Özden**, hafta sonunu **Abana**’da geçirdi. Atatürkçü Düşünce Derneği **Abana** Şubesi’nin açılışını yapan Özden, ilçe halkıyla sohbet toplantısında biraraya geldi” (Kastamonu Gazetesi, 24 Temmuz 2000)

Dünya Gazetesi

“**Abana**’yı **Kalkındırma, Tanıtma ve Güzelleştirme Derneği**’nin yıllık genel kurul toplantısı dün yapılmıştır. Toplantıda derneğin yaptığı işlerden bahsedilmiş ve bu arada **Abana**’ya bu yıl **Atatürk**’ün bir büstünün dikildiği, **İngilizce** kampının bu yıl daha da geliştirileceği, vaadlere rağmen halıcılık kursunun şimdiye kadar açılmamasından üzüntü duydukları belirtilmiştir” (27 Ocak 1958).

Esin Talu:

“...Ayrıca bir de ‘**Abana** medeniyeti’nden bahsetmek lâzım. Burada hanımların çarşaf altında olmamaları, hanımlı-beyli toplantılara iştirak etmeleri, aydın olmaları bu köyün kalkınabileceğine en büyük delildir” (Vatan Gazetesi, 30 Ağustos 1955).

Zuhuri Gür, Bülent Ecevit ve Rıza Akın (Yaşar Akın)

TÜRKİYE’NİN ABANA GİBİ OLMASINI İSTİYORUM

Abana’nın çağdaş bir yer olduğunu biliyorum. Türkiye’nin de **Abana** gibi olmasını istiyorum. **Ankara Kızılay Meydanı**’nda olduğu gibi değil!.. Bakın şuraya, şortlusuyla başörtülüsü birarada, kardeş gibiler. İşte biz bunu istiyoruz. Kimse kimsenin türbanına, şortuna, camisine karışmasın. Ben, **Abana** gibi **Türkiye** görmek istiyorum...

Deniz Baykal

13. Abana Deniz Şenlikleri Açış Konuşması’ndan (AG, Ağustos-Eylül 1997)

118. SAYFA BOŞ